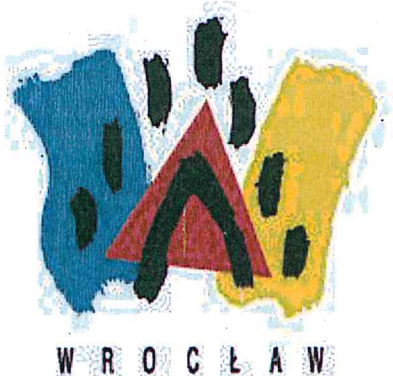

**Sprawozdanie z realizacji
wrocławskiego programu działań
na rzecz osób niepełnosprawnych
„Bez barier” na lata 2018-2022**

**przyjętego
uchwałą nr XLVIII/1129/17/15
Rady Miejskiej Wrocławia
z dnia 23 listopada 2017 r.**

okres sprawozdawczy: rok 2022

DYREKTOR DEPARTAMENTU

Damian Zolędziewski
1

DYREKTOR BIURA

Dominik Golema
Dominik Golema

Spis treści

Informacja opisowa	3
Informacja szczegółowa	4
1. Dane statystyczne	4
2. Cele szczegółowe programu	7
3. Mierniki oceny realizacji programu	8
4. Realizacja programu	13
5. Źródła finansowania zadań wynikających z programu	30
6. Partnerzy	30
7. Adresaci	31
Zakończenie	31
Spis tabel	42

Informacja opisowa

Wrocławski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych pn. „Bez barier” wyznacza standardy, idee i kierunki działań przyświecające polityce miejskiej w zakresie podnoszenia jakości życia tej grupy osób oraz włączania jej w ogół społeczności lokalnej.

W dniu 6 września 2012 roku Polska ratyfikowała Konwencję ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Konwencja, w przełamywaniu barier kładzie nacisk na kontekst i otoczenie – wyrównując szansę, a wrocławski Program „Bez barier” na lata 2018-2022 traktuje je interdyscyplinarnie i kompleksowo.

Dostępność

Realizowano zadania wynikające z obowiązywania przepisów o dostępności – cyfrowej, architektonicznej, przestrzeni publicznej, organizowanych wydarzeń i codziennej pomocy.

Powołano koordynatora dostępności w Urzędzie Miejskim, zajmującego się również dostępnością cyfrową, koordynatora dostępności informacyjno-komunikacyjnej oraz koordynatora dostępności architektonicznej.

Skuteczność prowadzonych realizacji nie byłaby możliwa, gdyby nie współpraca. Z jednej strony – wewnętrzna, pomiędzy Departamentami, Spółkami Miejskimi, Instytucjami Społecznymi i Kulturalnymi, a z drugiej z partnerami zewnętrznymi – z Organizacjami Pozarządowymi, w ramach Grup Dialogu Społecznego, zwłaszcza z Grupą Branżową do spraw osób z niepełnosprawnościami.

Celem działań podejmowanych w 2022 r. było przede wszystkim:

1. tworzenie warunków zapewniających osobom z niepełnosprawnościami równoprawne uczestnictwo w życiu społecznym, wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnościami w dążeniu do efektywnego pełnienia ról społecznych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu,
2. wspieranie w niezależnym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych, a w przypadkach, gdy jest to możliwe, dążenie do usamodzielnienia, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych oraz współdziałania w rozwiązywaniu ich problemów.

Razem z Wrocławskim Parkiem Technologicznym kontynuowano działalność Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Realizowany jest proces opiniowania pod kątem dostępności, projektowania uniwersalnego projektów infrastrukturalnych, rewitalizacji i remontów, oraz przedsięwzięć realizowanych w przestrzeniach publicznych miasta Wrocławia zgodnie z obowiązującymi od 2019 roku „Wrocławskimi standardami dostępności przestrzeni miejskich”, w sumie opiniowaniu poddano od początku funkcjonowania standardów ponad 50 przedsięwzięć infrastrukturalnych różnego rodzaju.

Opiniowaniu i przestrzeganiu Standardów poddawane są także inicjatywy w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego.

Zorganizowano **półkolonie** letnie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami dla blisko 90

dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami. Realizatorami zadania były Fundacja „Potrafię Pomóc” oraz Fundacja „Kolorowe skarpetki”. Potrafię Pomóc - 80 dzieci, 2 turnusy: 04.07-15.07.2022 r. i 18.07-29.07.2022 r. Fundacja Kolorowe Skarpetki - 9 dzieci, 1 turnus, 15.07-16.08.2022 r.

W 2022 roku aktywnie pracowała Grupa branżowa ds osób z niepełnosprawnościami i dostępności we Wrocławiu, odbyło się 12 spotkań Grupy z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów administracji publicznej działających we Wrocławiu na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W ramach Grupy działają także zespoły tematyczne:

- zespół ds programu działań Wrocławia na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz
- zespół ds aplikacji asystenckiej.

Oba zespoły spotykają się regularnie.

W ramach prac zespołu do spraw opracowania programu działań miasta na rzecz osób z niepełnosprawnościami przygotowano dokument przyjęty następnie przez Radę Miejską Wrocławia (UCHWAŁA NR LXI/1599/22 RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie Wrocławskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bez barier” na lata 2023-2029)

Urząd Miejski został wyposażony w 12 tableatów, będących w dyspozycji Punktów Obsługi Mieszkańca, celem łatwiejszego komunikowania z osobami Głuchymi przy użyciu serwisu Migam.org, oraz w system do komunikacji wspomagającej i alternatywnej AAC, wspierającej osoby z trudnościami werbalnymi, z niepełnosprawnością intelektualną, cudzoziemców.

Przeszkolono ponad 100 pracowników Urzędu z obsługi krzeseł ewakuacyjnych, oraz ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. W sumie 9 obiektów Urzędu zostało wyposażone w 10 krzeseł ewakuacyjnych, oraz jeden materac ewakuacyjny.

W 8 obiektach Urzędu zainstalowano 19 znaczników dźwiękowych typu ToTuPoint wspomagających osoby niewidome i niedowidzące w orientacji przestrzennej.

Na wyposażeniu Urzędu znajdują się także 3 wózki inwalidzkie, służące w razie potrzeby osobom niemobilnym.

W 2022 roku poddano audytowi dostępności architektonicznej kolejne obiekty Urzędu Miejskiego.

W sumie prawie 300 pracowników Urzędu uczestniczyło w zajęciach/kursach/szkoleniach dotyczących różnych aspektów niepełnosprawności, obsługi klientów z niepełnosprawnościami.

Informacja szczegółowa

1. Dane statystyczne

Według informacji uzyskanych na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku osoby niepełnosprawne mieszkające w Polsce stanowią ok. 5 milionów obywateli, którzy mają pełne prawo, a także chcą i mogą uczestniczyć w życiu społecznym.

W grudniu 2021 r. w Polsce było 2,3 mln osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe

i/lub ubezpieczonych przez płatników składek w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, które posiadały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (wydane przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności) lub orzeczenie o stopniu niezdolności do pracy (wydane przez ZUS)¹, zatem informacja ta dotyczy wyłącznie osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub stopniu niezdolności do pracy.

Według cytowanych danych GUS w województwie dolnośląskim przypada 565 osób z niepełnosprawnością na 10 000 mieszkańców. W związku z brakiem dokładnych danych, można wyłącznie oszacować liczbę osób z niepełnosprawnością dla miasta Wrocławia, kierując się tym wskaźnikiem. Oszacować zatem można liczbę osób z niepełnosprawnością prawną we Wrocławiu na około 38 075 osób.

Ustalenie faktycznej liczby osób z niepełnosprawnościami, będących mieszkańcami Wrocławia nie jest możliwe z uwagi na brak takich danych w instytucjach publicznych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych.

Wobec powyższego zasadniczymi danymi w tym zakresie pozostają badania przeprowadzane przez Główny Urząd Statystyczny, tj. Narodowy Spis Powszechny przeprowadzony w 2002 r. oraz spis powszechny przeprowadzony w roku 2011. Badania przeprowadzone przez GUS wykazały również, że problem niepełnosprawności nasila się wraz z wiekiem populacji, co przy obecnych tendencjach demograficznych wpłynie na systematyczne zwiększanie się liczby osób niepełnosprawnych.

Na podstawie przeprowadzonego w roku 2011 Narodowego Spisu Powszechnego, wg danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, we Wrocławiu zamieszkiwało 630 131 mieszkańców, w tym 77 804 osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło 12% populacji.

Wśród osób z niepełnosprawnościami orzeczenie o stopniu niepełnosprawności posiadało 46 516, w tym niepełnosprawni legitymujący się znacznym stopniem niepełnosprawności - 13 375, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 16 197 oraz lekkim stopniem niepełnosprawności - 13 428. W grupie osób niepełnosprawnych prawnie występowały także osoby o nieustalonym stopniu niepełnosprawności - 2 057 oraz 1 458 osób w wieku 0-15 lat, posiadające orzeczenia. Biorąc więc pod uwagę powyższe dane, w badanym okresie - statystycznie - na terenie Miasta liczba osób niepełnosprawnych kształtowała się następująco:

Oznaczenie dokładnej, a nie statystycznej, liczby osób niepełnosprawnych jest niemożliwe, z uwagi na następujące okoliczności:

- mieszaný system orzecznictwa i równoważność orzeczeń,
- brak statystyki dotyczącej osób z niepełnosprawnościami, prowadzone są wyłącznie statystyki dotyczące wydanych orzeczeń, które mogą dotyczyć tych samych osób,
- orzeczenia czasowe i powrót do systemu orzecznictwa osób, którym orzeczenie wydane wcześniej wygasło,
- ponowne orzeczenia, wydawane przed upływem terminu ważności orzeczeń wydanych wcześniej, związane np. z pogorszeniem stanu zdrowia osoby niepełnosprawnej,
- zgony osób posiadających orzeczenia,
- trwające postępowania odwoławcze.

Odrębną grupę stanowią niepełnosprawni goście, przyjeżdżający do Wrocławia nie tylko w celach turystycznych czy też związanych z potrzebą zaspokojenia określonych usług (np. zdrowotnych, związanych z codziennym funkcjonowaniem, kulturalnych itp.), ale także odwiedzający swoje

¹ Dane za: Osoby niepełnosprawne w 2021 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoeczna/osoby-niepelnosprawne-w-2021-roku,26,3.html>

rodziny i przyjaciół.

Tabela 1 Liczba osób niepełnosprawnych we Wrocławiu

Wg stanu na dzień 31 grudnia	Liczba mieszkańców	Liczba osób niepełnosprawnych						
		prawnie i biologicznie ogółem (12% liczby mieszkańców)	legitymujących się orzeczeniem					pozostałe (7% liczby osób niepełnosprawnych)
			ogółem (60% liczby osób niepełnosprawnych)	stopień znaczący (29% liczby osób niepełnosprawnych)	stopień umiarkowany (35% liczby osób niepełnosprawnych)	stopień lekki (29% liczby osób niepełnosprawnych)	pozostałe (7% liczby osób niepełnosprawnych)	
2011	631 235	75 748	45 449	13 180	15 907	13 180	3 181	
2012	631 188	75 743	45 446	13 179	15 906	13 179	3 181	
2013	632 067	75 848	45 509	13 198	15 928	13 198	3 186	
2014	634 487	76 138	45 683	13 248	15 989	13 248	3 198	
2015	635 759	76 291	45 775	13 275	16 021	13 275	3 204	
2016	637 683	76 521	45 912	13 314	16 069	13 314	3 213	
2017	638 586	76 630	45 978	13 333	16 092	13 333	3 218	
2018	640 648	76 877	46 126	13 376	16 144	13 376	3 228	
2019	642 869	77 144	46 286	13 423	16 200	13 423	3 240	
2020	643 782	77 254	46 352	13 442	16 223	13 442	3 245	
2021	641 200	76 944	46 166	13 388	16 158	13 388	3 231	
2022	673 900	80 868	48 521	14 071	16 982	14 071	3 396	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2. Cele szczegółowe programu

Tabela 2 Cele programu.

I.	Ograniczenie barier społecznych.
II.	Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami.
III.	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
IV.	Inicjowanie i podejmowanie działań profilaktycznych, promocji zdrowia i rehabilitacji leczniczej.

Cele programu wyznaczały kierunek podejmowanych w okresie sprawozdawczym działań, i tak:

- 1) ograniczenie barier społecznych, realizowano poprzez:
  - a) kształtowanie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych,
    - promowanie postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych,
    - rozwój świadomości społecznej dotyczącej przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnień oraz wykorzystania tych praw w podnoszeniu jakości życia;
- 2) tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych, realizowano poprzez:
  - edukację osób z niepełnosprawnościami,
  - wsparcie dla rodzin, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami,
  - tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności osób starszych,
  - podnoszenie kwalifikacji osób wykonujących zadania w obszarze objętym programem,
  - kontynuację i wzmocnienie współpracy między organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze objętym programem;
- 3) aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami, realizowano poprzez:
  - inicjowanie i podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
  - zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych do kultury, sportu, turystyki, rekreacji,
  - wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych oraz rekreacyjnych a także zajęć sportowo-rekreacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami,
  - podnoszenie i zmiana kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnościami stosownie do wymogów rynku pracy,
  - zwiększenie szans na uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia,
  - wsparcie osób niepełnosprawnych, które nie mogą podjąć zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- 4) profilaktykę, promocję zdrowia i rehabilitację leczenia, realizowano poprzez:

- opracowywanie i wdrażanie programów zajmujących się profilaktyką niepełnosprawności,
- zapewnienie wielospecjalistycznej diagnozy oraz kompleksowego leczenia,
- podejmowanie działań zmierzających do poprawy jakości opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi.

3. Mierniki oceny realizacji programu

Tabela 3 Zestawienie mierników oceny realizacji Programu

l.p.	Nazwa miernika (zgodnie z par. 7 ust. 4 Programu)	Wartość wskaźnika w roku 2022
1	liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;	
a.	liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	2334
b.	liczba wydanych opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;	743
2	liczba oddziałów specjalnych i integracyjnych w placówkach edukacyjnych;	
a.	liczba oddziałów specjalnych	224, w tym 9 oddziałów specjalnych przysposabiających do pracy
b.	liczba oddziałów integracyjnych	174
3	liczba oddziałów edukacji włączającej;	1265
	ogólnodostępne placówki, w których edukacją i opieką objęto uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	203
4	liczba osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych;	2 373
5	liczba prowadzonych instytucji opiekuńczych oraz placówek udzielających wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych;	40
6	liczba miejsc w domach pomocy społecznej, dziennych domach pomocy społecznej oraz środowiskowych domach opieki społecznej;	1 745
7	Ilość godzin usług pielęgnacyjnych, socjalnych i opiekuńczych udzielonych na rzecz osób przewlekle lub nieuleczalnie chorych, przebywających w środowisku domowym (h);	914 553

8	liczba uczestników Klubów Seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku;	Kluby seniora ok. 5000 osób 117 Klubów Seniora Uniwersytety Trzeciego Wieku ok. 2000 osób 9 UTW
9	liczba udzielonych porad prawnych, psychologicznych i innych w ramach projektów w zakresie poradnictwa dla osób w trudnej sytuacji życiowej, w tym dla osób niepełnosprawnych;	MOPS - PFRON - 458
10	liczba osób przeszkolonych w ramach szkoleń prowadzonych dla organizacji pozarządowych, podnoszących kwalifikacje osób działających w III sektorze, w tym dla przedstawicieli organizacji, działających w obszarze realizacji niniejszego programu;	1 cykl szkoleń czterodniowych dla pracowników administracji samorządowej, organizacji pozarządowych, spółdzielni – dostępność przestrzeni i budynków dla osób z niepełnosprawnościami; Przeszkolono 68 osób W sumie 140 godziny szkoleń
11	liczba osób niepełnosprawnych objętych dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej;	Rehabilitacja społeczna 11 186 bezpośrednich beneficjentów oraz użytkownicy wyszukiwarki niepełnosprawnik.pl 26 151, z Wrocławia 4 876, 3 zadania były skierowane do szerokiego grona odbiorców m.in. odbiorcy stron internetowych i mediów społecznościowych, użytkownicy przestrzeni miejskiej Wrocławia oraz do grupy najmłodszej tj. dzieci przedszkolnych i szkolnych. Jedno z zadań dotyczyło przeprowadzenia kampanii informacyjnej dotyczącej dostępności obiektów i do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, która adresowana była do właścicieli zarządców instytucji i placówek świadczących usługi dla mieszkańców Wrocławia oraz turystów odwiedzających

		miasto. Powiatowy Urząd Pracy: Rehabilitacja zawodowa - 3
12	liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy, zarejestrowanych w PUP w roku 2022;	711 – pozostających w rejestrze na dzień 31.12.2022 r. 685 (w tym 658 osób bezrobotnych i 27 osób poszukujących pracy) – dokonujących czynności rejestracyjnych w ciągu roku 2022
13	liczba porad zawodowych udzielonych osobom niepełnosprawnym przez PUP: w sumie 440	
	a. Liczba osób korzystających z indywidualnych porad z poradnictwa zawodowego	187
	b. Liczba wizyt zarejestrowanych osób niepełnosprawnych u pośredników pracy	4279
	c. Liczba skierowań do pracodawców wydanych osobom niepełnosprawnym	502
	d. Liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na staże zawodowe	16
14	liczba niepełnosprawnych uczestników szkoleń zawodowych i szkoleń podnoszących kwalifikacje, organizowanych przez PUP pod kątem realnych potrzeb pracodawców;	16
15	liczba projektów dedykowanych dla osób niepełnosprawnych z zakresu sportu, rekreacji i turystyki oraz z zakresu kultury i sztuki;	MOPS - PFRON - 5 Środki DSS będące w dyspozycji MOPS(umowy 19a) – 11 Biuro Sportu i Rekreacji w sezonie 2022 wpierało organizację pozarządową w ośmiu projektach dotyczących organizacji zajęć i imprez sportowych dla sportowców z niepełnosprawnościami w 2022 roku oraz w dwóch projektach organizacji turniejów

		międzynarodowych dla sportowców z niepełnosprawnościami w 2022 roku. Łącznie wsparcie dotyczyło 10 projektów.
16	liczba realizowanych programów z zakresu profilaktyki, promocji zdrowia i rehabilitacji leczniczej;	WZD za 2022 r. = 95 programów: w tym polityki zdrowotnej (9) + promocji zdrowia i profilaktyki chorób (42) + profilaktyki uzależnień (44)
17	liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących integracji, potrzeb i praw osób niepełnosprawnych;	MOPS PFRON – 10
18	liczba uczestników kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących integracji, potrzeb i praw osób niepełnosprawnych;	MOPS-PFRON 10 074 beneficjentów ostatecznych, oraz ponad to 3 zadania były skierowane do szerokiego grona odbiorców m.in. odbiorcy stron internetowych i mediów społecznościowych, użytkownicy przestrzeni miejskiej Wrocławia oraz do grupy najmłodszej tj. dzieci przedszkolnych i szkolnych. Jedno z zadań dotyczyło przeprowadzenia kampanii informacyjnej dotyczącej dostępności obiektów i instytucji do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, która adresowana była do właścicieli i zarządców instytucji i placówek świadczących usługi dla mieszkańców Wrocławia oraz turystów odwiedzających miasto
19	liczba / nakład publikacji i informatorów dotyczących niepełnosprawności lub adresowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin;	7 500- MOPS PFRON 70 – środki DSS będące w dyspozycji MOPS (umowy 19a)

20	liczba przeprowadzonych badań ankietowych/analiz dotyczących dostępności obiektów, przestrzeni i usług do potrzeb osób niepełnosprawnych;	482 audyty obiektów publicznych przeprowadzono kampanię informacyjną dotyczącą dostępności obiektów i instytucji do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, która adresowana była do właścicieli i zarządców instytucji i placówek świadczących usługi dla mieszkańców Wrocławia oraz turystów odwiedzających miasto, wykonano 480 wizyt w obiektach, rozdano 480 ulotek informacyjnych, wysłano 390 e-maile z wynikami audytu do właścicieli i zarządców.
21	liczba nowych/ dostosowanych pojazdów do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami, w komunikacji miejskiej	
a.	autobusy	MPK Wrocław – 326 pojazdów niskopodłogowych (0 nowych); 100 pojazdów niskopodłogowych w dyspozycji podwykonawców
b.	tramwaje	260 pociągów tramwajowych, w tym 22 sztuki nowych pojazdów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, oraz 7 sztuk poddano remontowi kapitalnemu ponoszącemu ich dostępność. W sumie MPK Wrocław posiada 171 pociągów niskopodłogowych (0 wagonów – pojazdy jednoczłonowe)
c.	busy	MPK Wrocław – 2 busy do przewozu osób z niepełnosprawnościami (nowych 0) 78 busy w dyspozycji podwykonawców (15 nowych)

Zadania określone w części 7 ust. 4 załącznika do uchwały nr XLVIII/1129/17 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 listopada 2017 roku.

4. Realizacja programu

Tabela 4 Decyzje i orzeczenia wydane osobom po 16 roku życia w roku 2022 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności, w tym:	4 852
	- lekki stopień	1 807
	- umiarkowany stopień	1 828
	- znaczny stopień	1 217
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	769
3.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności (utrzymanie w mocy poprzedniej decyzji)	320
Razem:		5 941

Tabela 5 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych osobom do 16 roku życia w roku 2022

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności (utrzymano w mocy poprzednia decyzję)	9
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	217

3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1 045
Razem:		1 271

Tabela 6 Pomoc instytucjonalna w roku 2022.

L.p.	Nazwa	Liczba	Liczba miejsc w roku 2022
1	Domy Pomocy Społecznej (całodobowe)	13	1 116
2	Ośrodek Opiekuńczo- Adaptacyjny	1	129
2	Dzienne Domy Pomocy Społecznej	12	404
3	Środowiskowe Domy Samopomocy	7	225
4	Mieszkania Chronione, w tym dla osób niepełnosprawnych	1	12
5	Warsztaty Terapii Zajęciowej	5	277
6	Zakład Aktywności Zawodowej	1	36
Razem:		40	2 199

Tabela 7 Domy Pomocy Społecznej w roku 2022 - liczba miejsc i średni miesięczny koszt utrzymania

Profil Domu	Adres	Ilość miejsc	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca [zł]
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Karmelkowa 25 52-433 Wrocław	236	5 573,00
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Rędzńska 66-68 54-106 Wrocław	159	5 624,00
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Grunwaldzka 104 50-357 Wrocław	73	4 173,10
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. Mączna 3 54-131 Wrocław	155	5 407,00
DPS dla osób w podeszłym wieku	ul. Świątnicka 25/27 52-018 Wrocław	104	4 408,64
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Kaletnicza 8 51-180 Wrocław	94	5 736,00
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	ul. Farna 3 51-313 Wrocław	101	4 405,39
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Objazdowa 40 54-513 Wrocław	37	5 048,61
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Arka”	ul. Jutrosińska 29a 51-124 Wrocław	7	6 046,04
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Generała Leopolda Okulickiego 2 51-126 Wrocław	24	5 663,41
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	ul. Św. Marcina 10 50-327 Wrocław	48	4 299,00
DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie „Arka II”	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	6	6 974,21
DPS dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	ul. ks. Marcina Lutra 2-8 54-239 Wrocław	72	5 442,94

Wydatki – koszt łączny	67 925 804,70	Miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca (wartość łączna)	5 072,11
------------------------	---------------	--	----------

Tabela 8 Dienne Domy Pomocy Społecznej w roku 2022

Profil DDPS	Adres	Ilość miejsc	DDPS prowadzony przez
Dla osób starszych	ul. Stefana Żeromskiego 37/1 50-321 Wrocław	26	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Skwierzyńska 23/2 53-521 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Komuny Paryskiej 11 50-451 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych	ul. Tadeusza Kościuszki 67 50-008 Wrocław	45	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych z deficytem pamięci	ul. Ignacego Kraszewskiego 2 50-229 Wrocław	10	Stowarzyszenie Pod Wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy "Przyjaciele Seniorów"
Dla osób starszych	ul. Litewska 20 51-354 Wrocław	40	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób, które ze względu na wiek, chorobę czy niezaradność wymagają częściowej opieki	ul. Ciepła 15b 50-524 Wrocław	60	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dla osób starszych ze schorzeniami otępiennymi w wcześniejszym i	ul. Kazimierza Wielkiego 31-33, 50-077 Wrocław	28	Parafia Ewangelicko - Augsburska Opatrzności Bożej we Wrocławiu

umiarkowanej fazie			
Dla osób starszych niesamodzielných	Dzienny Dom Pomocy nr 1 ul. Semaforowa 5 52-115 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych niesamodzielných	Dzienny Dom Pomocy nr 2 ul. Semaforowa 5 52-115 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych niesamodzielných	ul. Karmelkowa 25 52-433 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Dla osób starszych i niesamodzielných	ul. Władysława Skoczylasa 8, 54-071 Wrocław	30	Miejskie Centrum Usług Socjalnych we Wrocławiu
Ośrodek Opiekuńczo-Adaptacyjny „Pensjonat dla Osób Starszych”			
Dla osób starszych	ul. Henryka Michała Kamieńskiego 190, 51-124 Wrocław	129	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Łączna wysokość wydatków poniesionych na wsparcie klientów		Średnia miesięczna wysokość wsparcia na jednego klienta	
10 863 695,13		1 698,51	

Tabela 9 Środowiskowe Domy Samopomocy w roku 2022

Profil ŚDS	Adres	Ilość miejsc	Prowadzony przez
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Generała Okulickiego Leopolda 2 51-216 Wrocław	35	Fundacja „Przyjazny Dom” Imienia Stanisława Jabłonki
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B)	ul. Stawowa 1a 50-018 Wrocław	30	Stowarzyszenie „OSTOJA” na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Nowowiejska 20 F 53-503 Wrocław	24	Dolnośląskie Stowarzyszenie Aktywnej Rehabilitacji „Art”
ŚDS dla osób psychicznie chorych (typ A)	ul. Kleczkowska 5 oficyna 50-227 Wrocław	25	Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia „Curatus”

ŚDS dla osób psychicznie chorych typ (A i C)	ul. Szkolna 11 54-007 Wrocław	55	Stowarzyszenie "W Naszym Domu"
ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi (typ A)	ul. Kiełczowska 43 51-315 Wrocław	26	Fundacja „Opieka i Troska”
ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B i D)	ul. Komuny Paryskiej 28 50-451 Wrocław	30	Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Bonitum”

Tabela 10 Finansowanie Środowiskowych Domów Samopomocy w latach 2011-2022

L.p.	Rok	Kwota
1	2011	2 035 440,00 zł
2	2012	2 029 106,00 zł
3	2013	2 043 722,00 zł
4	2014	2.105.439,00 zł
5	2015	2 390 349,92 zł
6	2016	2 844 161,07 zł
7	2017	2 852 837,47 zł
8	2018	3 526 687,13 zł
9	2019	4 119 623,90
10	2020	4 186 874,17
11	2021	4 951 474,11
12	2022	5 857 187,02

Tabela 11 Opieka całodobowa w mieszkaniu chronionym

Profil mieszkania chronionego	Adres	Ilość miejsc	Placówkę prowadzi na zlecenie Gminy Wrocław	Koszt zadania w roku 2022	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca
Mieszkanie chronione przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	ul. Jutrosińska 29 51-124 Wrocław	12	Fundacja L'ARCHE	250 048 zł	1736 zł

Tabela 12 Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2010-2022

L.p.	Rok	Gmina	PFRON
1	2010	353 459,00 zł	3 181 140,00 zł
2	2011	353 450,00 zł	3 181 140,00 zł
3	2012	354 830,00 zł	3 310 011,00 zł
4	2013	370 448,00 zł	3 334 032,00 zł
5	2014	373 462,00 zł	3 361 158,00 zł
6	2015	378 942,00 zł	3 410 478,00 zł
7	2016	412 345,00 zł	3 711 072,00 zł
8	2017	419 751,00 zł	3 777 722,00 zł
9	2018	516 320,13	4 638 868,00
10	2019	554 543	4 990 877
11	2020	629 969,00	5 665 094,00
12	2021	667 758,00	5 997 137,00
13	2022	797 023,00	7 161 754,80

Tabela 13 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2011-2022

Rok	Koszt usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ogółem [zł] środki z budżetu Gminy	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług	Wpływy z odpłatności klientów [zł]
2011	10 443 206	2 313	976 191	2 452 878
2012	10 876 897	2 326	995 665	2 434 616
2013	11 840 644	2 459	1 085 170	2 322 743
2014	12 652 332	2 599	1 160 339	2 566 644
2015	11 434 690	2 522	1 013 181	2 578 875
2016	14 295 276	2615	1 033 763	2 194 604
2017	18 856 122	3 082	1 144 189	2 434 616
2018	20 434 380	3084	1 118 729	3 006 166
2019	20 272 309	2 931	1 122 964	3 219 453
2020	24 598 530,96	2621	1 053 813	3 679 184
2021	23 818 317	2 572	988 725	4 097 258
2022	25 904 680,21	2 342	914 553	4 385 070

Tabela 14 Struktura klientów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ze względu na wiek

Lp.	Wiek w latach (przedziały)	Liczba klientów									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	od 1 roku do 11 lat	4	5	4	0	0	0	0	0	0	0
2	od 12 do 15 lat	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0
3	od 16 do 21 lat	7	4	2	1	0	0	0	0	2	0
4	od 22 do 38 lat	27	22	20	23	19	16	13	19	10	12
5	od 39 do 49 lat	49	58	46	54	51	48	43	43	31	29
6	od 50 do 59 lat	220	170	142	159	147	142	119	105	78	74
7	od 60 do 64 lat	211	211	180	176	173	160	149	132	170	119
8	od 65 do 74 lat	325	379	371	399	434	431	447	416	426	403
9	od 75 do 79 lat	421	530	339	348	344	314	298	233	265	234
10	od 80 do 89 lat	986	895	1031	1126	1368	1402	1253	1065	1002	902
11	od 90 do 99 lat	236	316	379	326	542	567	599	601	580	562
12	powyżej 99 lat	4	7	7	3	4	4	10	7	8	7
		2492	2599	2522	2615	3 082	3084	2 931	2 621	2 572	2 342

Tabela 15 Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2011-2022

Rok	Środki z rezerwy budżetowej Wojewody [zł]	Liczba osób objętych pomocą w tej formie	Liczba wypracowanych godzin usług
2011	529 218	43	29 401
2012	555 786	38	30 877
2013	493 882	33	26 548
2014	434 420	31	21 721
2015	409 960	28	20 498
2016	512 082	32	20 498
2017	569 270	42	19 630
2018	682 489	37	19 685
2019	848 843	43	21 065
2020	985 000	38	23 676
2021	985 000	34	20 762
2022	800 400	31	17 625

Tabela 16 Liczba zorganizowanych wydarzeń, imprez i wyjść w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miejskie Centrum Usług Socjalnych w 2022 roku

ZAKRES DANYCH/ DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	DPS dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych przy ul. Mącznej 3	DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych przy ul. Rędzińskiej 66/68	DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych przy ul. Karmelkowej 25	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. Kaletniczej 8	Liczba uczestników w/ mieszkańcó w
Liczba ważniejszych wydarzeń kulturalno-oświatowych	20	25	46	42	3 164
Liczba ważniejszych wydarzeń sportowo-rekreacyjnych i innych	6	10	26	18	264

(uwaga: tabela nie prezentuje liczby codziennych oraz cyklicznych zajęć terapeutycznych i aktywizacyjnych prowadzonych z mieszkańcami)

Tabela 17 Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ujęciu dynamicznym w latach 2011-2022

Lata	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób poszukujących pracy	Razem:
2011	1572	149	1721
2012	1925	162	2087
2013	1881	144	2025
2014	1456	120	1576
2015	1163	106	1269
2016	942	92	1034
2017	664	65	729
2018	639	61	700
2019	633	54	687
2020	636	55	691
2021	715	42	757
2022	672	39	711

(wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku).

Tabela 18 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium wykształcenia.

osoby z niepełnosprawnościami bezrobotne lub poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium wykształcenia	liczba osób bezrobotnych	liczba osób poszukujących pracy	liczba osób, które ukończyły kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje, organizowanych przez PUP
wyższe	97	7	3
policealne i średnie zawodowe	119	7	3
średnie ogólnokształcące	67	3	2
zasadnicze zawodowe	192	8	3
gimnazjalne, podstawowe i podstawowe nieukończone	197	14	4

(stan na dzień 31.12.2022 r.)

Tabela 19 Osoby z niepełnosprawnościami bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium stopnia niepełnosprawności

osoby z niepełnosprawnościami bezrobotne lub poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium stopnia niepełnosprawności	liczba osób bezrobotnych	liczba osób poszukujących pracy
znaczny	6	1
umiarkowany	122	15
lekki	544	23

(stan na dzień 31.12.2022 r.)

Tabela 20 Liczba kart parkingowych wydanych w roku 2022

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Karty wydane osobom z niepełnosprawnościami	1 197
2.	Karty wydane placówkom zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnościami	13
3.	Identyfikator 0 – identyfikator dla pojazdów osób z niepełnosprawnościami	1.309
Razem:		2 519

Tabela 21 Wsparcie osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych – miejsca pobytu dostosowane do potrzeb życiowych beneficjentów

Lp	Miejsca pobytu dostosowane do potrzeb osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba beneficjentów	44	43	43	44	44	44	44
2.	Liczba osób w rodzinie	97	101	99	100	99	96	94
3.	Koszt zadania – środki z budżetu Gminy	458 885,00 zł	474 496,00 zł	478 098 ,34	474 648,05	511 849,93	561 411,54	793 728,60
4.	Wpływy z odpłatności beneficjentów (bez kosztów odsetek z tytułu nieterminowych wpłat)	339 293 ,00 zł	338 922,00 zł	360 230 ,05	375 522,24	378 027,45	408 225,12	439 033,58
5.	Średnia miesięczna wysokość kosztów dofinansowania programu z budżetu Gminy, po uwzględnieniu wpłat beneficjentów.	2 718,00 zł	3 153 ,00 zł	2 741,13	2 252,86	3 041,42	3 481,51	8 061,25

Tabela 22 Usługi Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego w latach 2011-2022

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób	151	153	122	86	66	40	27	64	60

Wykres nr 1: Finansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków PFRON w latach 2007-2022

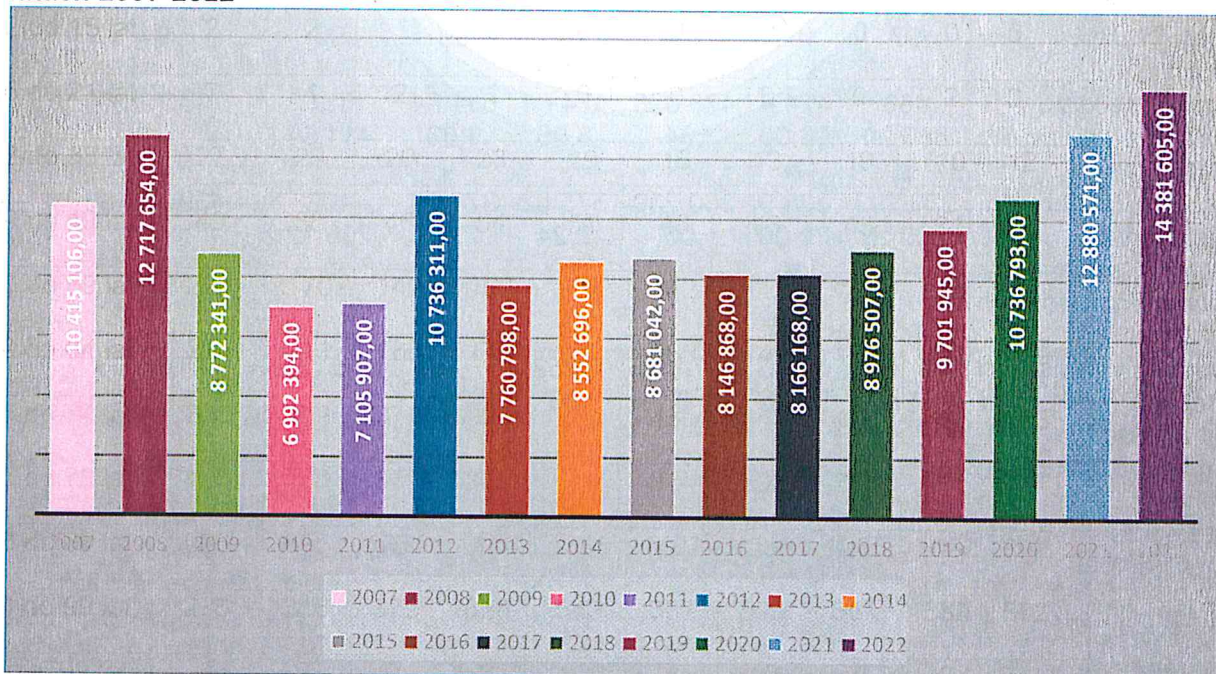

Tabela 23 Finansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków PFRON w roku 2022

L.p.	Nazwa zadania	Limit środków wg algorytmu	Liczba umów/osób
1	przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;	120 000,00	2/2
2	zwrot kosztów tworzenia stanowisk pracy dla nowozatrudnionych osób niepełnosprawnych;	80 000,00	1/1
3	zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych	0,00	

	lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy,		
4	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;	800 000,00	529 w tym 222 opiekunów
5	dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;	3 143 502,00	825
6	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;	1 938 725,00	265
7	dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej, w tym zobowiązania wynikające z umów zawartych w latach wcześniejszych	7 173 192,00	277 miejsc 273 osoby korzystały
8	zlecenie zadań zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;	1 108 411,00	38 umów (34 umowy konkursowe, 4 umowy z art. 19a) zadania realizowało 32 podmioty około 11 186 bezpośrednich beneficjentów oraz użytkownicy wyszukiwarki niepełnosprawnik.pl 26 151, z Wrocławia 4 876, 3 zrealizowane projekty skierowane były do szerokiego grona odbiorców stron internetowych i mediów społecznościowych, użytkowników przestrzeni miejskiej Wrocławia oraz do grupy najmłodszej tj. dzieci przedszkolnych i szkolnych. Jedno z zadań dotyczyło przeprowadzenia kampanii informacyjnej dotyczącej

			dostępności obiektów i instytucji do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, która adresowana była do właścicieli i zarządców instytucji i placówek świadczących usługi dla mieszkańców Wrocławia oraz turystów odwiedzających miasto
9	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika	17 775,00	3
Ogółem		14 381 605,00	x

Tabela 24 Zadania zlecane do realizacji przez fundacje i organizacje pozarządowe.

L.p.	Rodzaje zadań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym	Liczba	Kwota
1	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej	8	199 119,14
2	Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej	2	159 000,00
3	Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które: <ul style="list-style-type: none"> mają na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, rozwijają umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, 	9	264 574,63

	<p>mowy, z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach</p> <ul style="list-style-type: none"> • usprawniają i wspierają funkcjonowanie osób z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach 		
4	Organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach,	5	97 321,38
5	Promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego	-	-
6	Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji	10	276 050,73
7	Świadczenie usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych w szczególności asystencji osobistej	-	-
8	Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych oraz opiekunów, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji	4	100 860,00
9	Organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy-przewodników	-	-

Tabela 25 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w roku 2022.

Aktywny Samorząd Moduł I	Ilość umów	Wykonanie [zł]
Obszar A 1, A4 Dofinansowanie zakupu/montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	8	47 357,44
Obszar A 2, A3 Dofinansowanie uzyskania prawa jazdy kategorii B	3	7 100,00
Obszar B 1, B 3, B 4 Dofinansowanie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania	54	392 551,87
Obszar B 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu	3	6 000,00

sprzętu elektronicznego		
Obszar B 5 Dofinansowanie do naprawy sprzętu elektronicznego	1	1 350,00
Obszar C 1 Dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	11	197 007,00
Obszar C 2 Dofinansowanie utrzymania sprawności technicznej posiadanego elektrycznego wózka inwalidzkiego	23	75 261,00
Obszar C 3 Dofinansowanie zakupu protezy kończyny na III poziomie jakości	4	74 500,00
Obszar C 4 Dofinansowanie do utrzymania sprawności technicznej protezy kończyny na III poziomie jakości	0	0
Obszar C 5 Dofinansowanie do zakupu skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	24	162 500,00
Obszar D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej- dofinansowanie do przedszkoli	7	9 879,00
Moduł II Dofinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym w semestrze letnim i częściowo zimowym 2022/2023	150	498 935,00
Ogółem	288	1 472 441,31

*wykonanie na dzień 31.12.2022 r.

5. Źródła finansowania zadań wynikających z programu.

- budżet Miasta, w ramach limitu środków finansowych zaplanowanych w budżecie na rok 2022,
- budżet samorządu wojewódzkiego,
- dotacje z budżetu państwa i państwowych funduszy celowych,
- środki Unii Europejskiej,
- środki organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych,
- środki pochodzące od pracodawców.

6. Partnerzy.

- Departament Architektury i Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Prezydenta,
- Departament Infrastruktury i Gospodarki Urzędu Miejskiego Wrocławia
- Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Nieruchomości i Eksploatacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Departament Obsługi i Eksploatacji Urzędu Miejskiego Wrocławia,

- Departament Finansów Publicznych Urzędu Miejskiego Wrocławia,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Centrum Integracji Społecznej,
- Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Organizacje pozarządowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Placówki edukacyjne,
- Placówki kulturalne,
- Kluby i ośrodki sportowe,
- oraz inne instytucje i jednostki.

7. Adresaci.

- osoby niepełnosprawne;
- rodziny z osobą niepełnosprawną;
- organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz;
- organizacje pracodawców osób niepełnosprawnych;
- administracja samorządowa i rządowa;
- placówki oświatowe kształcące osoby niepełnosprawne

Zakończenie

Dodatkowo w 2022 r. zrealizowano:

Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu dodatkowo zorganizował i przeprowadził w dniach 07.06.2022 r. i 15.09.2022 r. webinarium dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności chcących skorzystać ze środków PFRON na założenie działalności gospodarczej. Ponadto w ramach zorganizowanych w dniach 13-14 czerwca 2022 r. we współpracy z Zachodnią Izłą Gospodarczą – Pracodawcy i Przedsiębiorcy i Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej XV edycję Targów Pracy w ramach których odbyły się panele informacyjno-konsultacyjne w ramach, których odbył się między innymi panel zorganizowany przy współpracy z Urzędem Miasta Wrocławia na którym zostały omówione zasady współpracy z osobami w spektrum autyzmu.

W 2022 w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi dotowano działania mające na celu poprawę dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami w obiektach, w których realizowane są zadania publiczne. Działania obejmowały między innymi: dostosowanie węzłów sanitarnych, wejść do obiektów, uzupełnienie zadaszzenia, poręczy, balustrad. Realizowany był również projekt „POZARZĄDOWE CENTRUM WSPÓŁDZIELENIA ZASOBÓW”. Jego celem było zwiększenie poziomu dostępności usług świadczonych

w szczególności przez organizacje pozarządowe dla mieszkańców Wrocławia, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami. Prowadzono swoistą wypożyczalnię. W ramach której czasowo bezpłatnie udostępniano sprzęt, w szczególności poprawiającego dostępność lokali i wydarzeń dla osób ze specjalnymi potrzebami. Bezpośrednimi beneficjentami były NGO'sy realizujące zadania publiczne Gminy Wrocław i/lub prowadzące działalność statutową w lokalach Gminy Wrocław na rzecz mieszkańców Wrocławia oraz grupy nieformalne realizujące działania na rzecz mieszkańców Wrocławia pod auspicjami organizacji pozarządowej lub Gminy Wrocław.

Projekt „Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą”

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, realizowany w ramach przedsięwzięcia grantowego pn. „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW).”

Celem projektu jest poprawa dostępności usług edukacyjnych dla dzieci/uczniów/słuchaczy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w ramach udzielonego Grantu na utworzenie i funkcjonowanie Specjalistycznego Centrum Wspierającego Edukację Włączającą (SCWEW). Przygotowanie przedszkola specjalnego/szkoły specjalnej/placówki specjalnej do nowej roli, polegającej na podejmowaniu działań na rzecz wdrażania edukacji włączającej, w tym do podejmowania działań informacyjnych i prowadzenia zajęć modelowych.

Działania w projekcie:

- pomoc w opracowywaniu i dostosowywaniu programów wychowania przedszkolnego oraz nauczania, z uwzględnieniem potrzeb zróżnicowanej grupy/klasy;
- prowadzenie instruktażu dla nauczycieli;
- pomoc w opracowywaniu indywidualnych programów dla dzieci/uczniów/słuchaczy ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi;
- doradztwo w zakresie metod i strategii w pracy z dziećmi/uczniami/słuchaczami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi w klasie/grupie ogólnodostępnej;
- system konsultacji i superwizji koleżeńskich;
- wsparcie indywidualne i grupowe dla nauczycieli, wspieranie dyrektorów przedszkoli i szkół ogólnodostępnych;
- prowadzenie modelowych zajęć na terenie przedszkoli i szkół ogólnodostępnych;
- konsultacje dla rodziców i dzieci/uczniów/słuchaczy za pośrednictwem przedszkola/szkoły,
- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i ośrodkami doskonalenia nauczycieli w zakresie wsparcia udzielanego przedszkolu/szkole;
- utworzenie wypożyczalni i wypożyczanie pomocy dydaktycznych oraz sprzętu specjalistycznego koniecznego do pracy z dziećmi/uczniami/słuchaczami ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, a także przygotowanie kadry przedszkoli i szkół do efektywnego wykorzystania tych pomocy;
- wspieranie rozwoju włączających społeczności lokalnych (w tym działania informacyjne, upowszechniające ideę edukacji włączającej, podnoszące świadomość władz lokalnych, pracowników innych placówek i lokalnej społeczności).

Grupa docelowa:

- kadra kierownicza przedszkoli i szkół ogólnodostępnych, prowadząca kształcenie ogólne i/lub zawodowe;
- nauczyciele, specjaliści, inni pracownicy przedszkoli i szkół ogólnodostępnych;
- dzieci i młodzież oraz ich rodzice/opiekunowie prawni, głównie za pośrednictwem przedszkola lub szkoły;
- osoby dorosłe, pobierające naukę w szkołach dla dorosłych, za pośrednictwem szkoły;
- środowisko lokalne.

Realizatorem projektu jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr.10 im. Janusza Korczaka we Wrocławiu, natomiast wsparciem zostały objęte niżej wymienione placówki:

- Przedszkole nr 71 "Chatka Małego Skrzatka",
- Szkoła Podstawowa nr 83 im. Jana Kasprowicza,
- Liceum Ogólnokształcące nr XV im. mjr. Piotra Wysockiego,
- Branżowa Szkoła I stopnia nr 9 w Zespole Szkół Gastronomicznych,
- Technikum nr 5 im. Jana Kilińskiego w Zespole Szkół Zawodowych nr 5.

Całkowity koszt grantu wynosi 1 426 795,30 zł. Realizowany jest w terminie od 01.11.2021 do 30.06.2023 r.

W ramach utworzonego SCWEW zostały uruchomione dodatkowe działania wspierające, oferowane przez PFRON pn. „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością” (CIDON), które świadczą kompleksowe usługi informacyjne i doradcze dla osób z niepełnosprawnością oraz ich otoczenia, a także usługi eksperckie mające na celu optymalne zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w szeroko pojmowane technologie asystujące.

Projekt „Utworzenie i prowadzenie Ośrodka Wsparcia i Testów”

funkcjonującego przy Specjalistycznym Centrum Wspierającym Edukację Włączającą w ramach modułu II programu pn. „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”.

Źródłem finansowania jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Celem przedsięwzięcia jest zapewnienie informacji osobom z niepełnosprawnościami lub ich opiekunom o przysługujących im prawach oraz możliwościach wsparcia, o instrumentach aktywizacji; pomocy w przygotowaniu planu aktywizacji osób z niepełnosprawnością, sporządzaniu odpowiednich dokumentów lub w zależności od potrzeb skontaktowanie osoby z niepełnosprawnością z właściwą jednostką/institucją upoważnioną do udzielania oczekiwanej pomocy oraz weryfikacja sposobu załatwienia sprawy. Ponadto, działania CIDON mają na celu m.in.: zapewnienie informacji na temat programów realizowanych przez PFRON, programów realizowanych przez organizacje pozarządowe, obowiązujących systemów orzecznictwa, dostępnego wsparcia finansowego i rzeczowego, w tym np.: zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny czy rehabilitacyjny, ulg i uprawnień wynikających z przepisów prawa, a także instytucji działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Działania w programie:

Świadczenie kompleksowych usług informacyjnych i doradczych dla osób z niepełnosprawnością oraz ich otoczenia, a także usług eksperckich mających na celu optymalne zaopatrzenie osób z niepełnosprawnościami w szeroko pojmowane technologie asystujące. Udział w programie jest powiązany z przedsięwzięciem pod nazwą "Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą we Wrocławiu" realizowanym w ramach przedsięwzięcia grantowego pn. „Pilotażowe wdrożenie modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą (SCWEW)”.

Grupa docelowa:

- Osoby, które przedstawią skierowanie z PFRON celem udzielenia wsparcia w ramach zadania (najpóźniej w dniu przystąpienia do wsparcia).

- Osoby z niepełnosprawnością, które posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub aktualne orzeczenie o niepełnosprawności lub aktualne orzeczenie równoważne (orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów), które skorzystają z realizacji zadania.

*W okresie pierwszych 12 miesięcy od dnia uruchomienia OWiT będzie działał w przeważającym zakresie na rzecz osób z niepełnosprawnościami wzroku w różnym nasileniu, osób z niepełnosprawnościami słuchu i problemami w komunikowaniu się za pomocą mowy oraz osób z niepełnosprawnościami obu kończyn górnych. W późniejszym okresie funkcjonowania OWiT powinien być gotowy organizacyjnie i merytorycznie do prowadzenia działań na rzecz innych Ozn wymagających zastosowania TA.

Wnioskodawcą jest Gmina Wrocław natomiast realizatorem Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 im. Janusza Korczaka we Wrocławiu.

Całkowity koszt grantu wynosi 1 395 275,00 zł. Projekt jest realizowany w terminie od 01.02.2022 do 31.12.2024r.

Półkolonie letnie w Szermierczej Szkole Podstawowej nr 85 im. Prof. Mariana Suskiego we Wrocławiu

W ramach organizowanych półkolonii letnich 2022, w Szermierczej Szkole Podstawowej nr 85, w drugim turnusie wycieczki (tj. od 4 do 8 lipca 2022 r.), wśród 105 uczestników, z wycieczki skorzystało 3. dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Orzeczenia te dotyczyły: afazji (1 dziecko), autyzmu z zespołem Aspergera (1 dziecko), zagrożenia niedostosowaniem społecznym (1 dziecko). W związku z tym, że program półkolonii przewidywał aktywny sposób spędzania czasu wolnego (wycieczki piesze i autokarowe, wyjścia na basen, do kina, na zajęcia sportowe i rekreacyjne), dyrektor szkoły, do opieki nad dziećmi, za zgodą organu prowadzącego, zatrudnił dwóch nauczycieli wspomagających.

Zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2022

W 2022 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” w ramach Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2022, które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Celem zadania było świadczenie usługi asystenta dla pełnoletnich mieszkańców Wrocławia posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub równoważnym do wymienionych, które wymagają wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotom, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu zadania realizowały:

1. Stowarzyszenie „Ostoja” na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami
2. Fundacja IMAGO
3. Polski Związek Głuchych Oddział Dolnośląski
4. Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski
5. Fundacja „Promyk Słońca”
6. Fundacja „Eudajmonia”
7. Wrocławskie Stowarzyszenie Głuchych „Nadzieja”
8. Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Bonitum”.

W ramach zadania zrealizowano **45 122 godziny** usług asystenckich dla beneficjentów zadania.

Łączna wartość projektu: 2 492 860,00 zł, w tym **2 167 704,00** dofinansowanie z MRPiPS i **325 156,00 zł** wkład własny Gminy Wrocław. Dodatkowo otrzymaliśmy 43 354,00 zł na koszty związane z obsługą zadania z MRPiPS.

Zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa we Wrocławiu w 2022 r.” w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2022

W 2022 r. Gmina Wrocław realizowała zadanie publiczne pn. „Opieka wytchnieniowa we Wrocławiu w 2022 r.” w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2022 które było współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Realizacja zadania polegała na zwiększeniu dostępności do wysokiej jakości bezpłatnych oraz trwałych usług opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób z niepełnosprawnością zamieszkujących Wrocław.

Realizacja zadania publicznego została zlecona przez Gminę Wrocław podmiotom, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W wyniku ogłoszonego konkursu zadania realizowały:

- Fundacja IMAGO
- Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Bonitum”

W ramach zadania zrealizowano **6 400 godzin** opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami dorosłymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub dziećmi niepełnosprawnymi z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Łączna wartość projektu: 894 240,00 zł, w tym dofinansowanie z MRPiPS 777 600,00 zł oraz 116 640,00 zł wkładu własnego **Gminy Wrocław**. Dodatkowo otrzymaliśmy 15 552,00 zł na koszty związane z obsługą zadania z MRPiPS.

Projekt „SAMO-Dzielni edycja 2”

Fundacja „Promyk Słońca”, w partnerstwie z Gminą Wrocław – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej we Wrocławiu po raz kolejny realizuje projekt „SAMO-Dzielni edycja 2”. Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9: Włączenie Społeczne, Działanie 9.2: Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych. Cel projektu: zaspokojenie potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Wrocławia w zakresie usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej dla dzieci i dorosłych z niepełnosprawnościami. Usługi opieki wytchnieniowej świadczone są dla osób dorosłych w systemie całodobowym (lub dziennym) w zaadaptowanym do tego celu i wyposażonym mieszkaniu. Usługi opieki wytchnieniowej dla dzieci z niepełnosprawnością, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, są świadczone w systemie dziennym w odpowiednio wyposażonym lokalu. Opieka wytchnieniowa dla osób dorosłych jest świadczona w zaadaptowanym do tego celu mieszkaniu, wyremontowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w znajdującym się w należącym do MOPS Pensjonacie dla Osób Starszych przy ul. Kamieńskiego 190 we Wrocławiu, które zostało dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami, niezależnie od ich dysfunkcji. Wyposażone zostało w sprzęt wspomagający opiekę nad osobami mającymi problem z poruszaniem się (podnośnik sufitowy). Usługi opieki wytchnieniowej dla dzieci są świadczone w wynajmowanym przez Fundację budynku przy ulicy Powstańców Śląskich we Wrocławiu (powierzchnia użytkowa 119,20 m², z zapleczem socjalnym, kuchnią i toaletą, 2 piętra).

Planowane efekty:

- zwiększenie liczby miejsc świadczenia usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej w lokalnej społeczności,
- ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług asystenckich oraz opieki wytchnieniowej,
- umożliwienie osobom z niepełnosprawnością samodzielnego i niezależnego funkcjonowania społecznego, edukacyjnego oraz zawodowego,
- polepszenie funkcjonowania faktycznych opiekunów osób z niepełnosprawnością,
- wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

W ramach projektu:

- zostanie zapewnione stałe wsparcie co najmniej 70 osobom z niepełnosprawnością w zakresie asystencji osobistej oraz usług opiekuńczych w formie opieki wytchnieniowej 87 dorosłym i 36 dzieciom

Zadania zrealizowane w ramach projektu przez Gminę Wrocław – MOPS Wrocław styczeń 2022 – grudzień 2022.

Przez cały 2022 rok w projekcie wzięło udział 35 rodzin opiekujących się osobą niepełnosprawną przy możliwości umieszczenia 52 osób w ciągu roku na tygodniowych turnusach.

Łączna wartość projektu: 4 212 392,50 zł, w tym budżet MOPS - wynosi 1 047 420,00 zł.

Dofinansowanie z UE: 4 001 761,37 zł, w tym MOPS to 836 788,87 zł.

Okres realizacji projektu: od 01.08.2020r. do 31.10.2023r.

Działania ułatwiające osobom niepełnosprawnym codzienne korzystanie z przestrzeni publicznej.

PUNKTY ŁADOWANIA WÓZKÓW ELEKTRYCZNYCH, dzięki czemu można za darmo doładować elektryczny wózek inwalidzki. Obecnie znajdują się w 3 lokalizacjach Urzędu – przy ulicy Zapolskiej, w Sukiennicach, na placu Nowy Targ.

PIKTOGRAMY NA PRZYSTANKACH

Wprowadzamy oznaczenia pomagające w korzystaniu z komunikacji miejskiej osobom z niepełnosprawnościami, rodzicom z małymi dziećmi w wózkach, osobom starszym. Wystarczy ustawić się na specjalnie w tym celu wymalowanych piktogramach, aby kierowcy i motorniczy zatrzymali pojazd we właściwym miejscu!

TRANSPORT I KOMUNIKACJA MIEJSKA

W 2022 roku zakupiono 22 sztuki nowych tramwajów przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Przeprowadzono remont kapitalny 7 tramwajów, dzięki którym pojazdy te zyskały systemy zapowiedzi głosowych zewnętrznych, wyświetlacze kierunkowe o podwyższonej jasności i oświetlenie poręczy dla osób niedowidzących. Wymieniono platformy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich – zastąpiono elektryczne, ulegające często awariom na platformy rozkładane ręcznie. Ogółem na dzień 31 grudnia 2022 roku Spółka posiada 260 pociągów tramwajowych (349 wagonów). W tym tramwajów przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 171 sztuk (35 pojazdów niskopodłogowych oraz 136 pojazdów z częściowo niską podłogą).

W 2022 roku nie został zakupiony żaden autobus przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Stan floty autobusowej na dzień 31.12.2022 wynosił 326 sztuk (wszystkie pojazdy niskopodłogowe). Autobusy podwykonawców MPK Sp. z o.o. we Wrocławiu również są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. (70 sztuk autobusów, tj. 100% taboru firmy Michalczewski sp. z o.o., 30 sztuk autobusów tj. 100% taboru firmy Mobilis sp. z o.o.).

MPK sp. z o.o. posiada również 2 busy przystosowane do przewozów osób z niepełnosprawnościami, w tym osób poruszających się na wózkach. Jest to Mercedes Sprinter (19 – osobowy z windą dla wózków) i Renault MASTER (9-osobowy z platformą najazdową dla wózków). Tymi pojazdami świadczone są przewozy organizowane dla osób z ograniczeniami ruchowymi i osób w podeszłym wieku: przewozy pracowników z niepełnosprawnościami do i z pracy, przewozy kibiców z niepełnosprawnościami na wydarzenia sportowe.

Realizowana jest także w szczególnych przypadkach usługa door-to-door we współpracy z Dolnośląskim Forum Integracyjnym.

MPK Sp. z o.o. realizuje także przewozy dzieci z niepełnosprawnościami do szkół, przedszkoli oraz ośrodków wychowawczych (4 firmy podwykonawcze, 78 busów przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).

Przyznawane są Certyfikaty „Wrocław bez barier” – w ten sposób chcemy docenić podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami, pokazywać dobre praktyki, jak warto wspierać, współpracować i współtworzyć. Zwracamy uwagę na takie działania od 2010 roku wspólnie z Fundacją POTRAFIĘ POMÓC.

Pilnując DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ w budynkach Urzędu Miasta oraz obiektach użyteczności publicznej zwracamy uwagę na wiele szczegółów.

"Wrocławskie Standardy Dostępności" są skierowane do architektów, planistów, inżynierów i wykonawców, a także zarządców nieruchomości oraz pracowników administracji publicznej. Zwracamy uwagę na potrzeby i możliwości wszystkich mieszkańców Wrocławia.

UDOGODNIENIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, dzięki czemu mamy tłumacza języka migowego podczas Sesji Rady Miejskiej Wrocławia, **tłumacza PJM online** w Biurze Wrocław Bez Barier, na pl. Nowy Targ oraz u Prezydenta Wrocławia.

Wspieramy oddolne inicjatywy Jako przykłady współpracy z organizacjami pozarządowymi, możemy podać działające już:

POKOJE WYTCHNIEN

Fundacja **POTRAFIĘ POMÓC**, przy współfinansowaniu Gminy Wrocław, wyremontowała i przystosowała mieszkanie, w którym fachową opiekę znajdują osoby z niepełnosprawnościami, a ich opiekunowie – wytchnienie. To pierwsze takie mieszkanie we Wrocławiu, pierwsze tego typu w Polsce i jedno z niewielu na świecie.

Obecnie mamy 2 pokoje, w planach kolejne miejsca. Pobyt w takim pokoju jest bezpłatny, może trwać do tygodnia.

TRENER PRACY

Z Fundacją **OSTOJA** realizujemy **ZATRUDNIENIE WSPOMAGANE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH** poprzez znoszenie barier utrudniających pełną integrację społeczną i zawodową osobom z niepełnosprawnościami.

Zatrudnienie wspomagane realizowane było w terminie 01.10-31.12.2022 r. Zatrudnienie utrzymało 66 osób, 14 nowych osób podjęło zatrudnienie, w zajęciach indywidualnych i grupowych uczestniczyło 35 osób. Trenerzy pracy prowadzili 3 grupy wsparcia dla łącznie 35 osób: - 2 x w tygodniu spotkania grup stacjonarnych (25 osób), czas trwania: 3 godziny-grupy pracujących i dla poszukujących pracy oraz 1x w tygodniu grupy on-line (10 osób) średnio po 1,5 h (od 1 do 2 godzin).

W praktykach na stanowiskach pracy przygotowujących do zatrudnienia na otwartym rynku pracy uczestniczyło 25 spośród których 3 osoby podjęły zatrudnienie w zakładzie pracy chronionej, 2 osoby usamodzielnily się i działają bez wsparcia trenera, 5 osób wskazało, że nie jest jeszcze gotowych do pracy.

SPECJALISTYCZNY SPRZĘT.

Przenośna PĘTLA INDUKCYJNA wspiera osoby z niepełnosprawnością słuchową, pozwala na pełniejsze uczestnictwo w wydarzeniach, konferencjach, spotkaniach.

TOTUPOINTY to usługa udźwiękowienia i opisu ośmiu lokalizacji w budynkach Urzędu Miejskiego, z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych, ułatwiających osobom niewidomym i słabo widzącym orientację przestrzenną z możliwością wykorzystania aplikacji mobilnej.

TOTUPOINTY zamontowane zostały w budynkach Urzędu Miejskiego przy ul. G. Zapolskiej 4, ul. Bogusławskiego 8,10 w Sukiennicach 9, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

RAMPA ROLOWANA

Na wyposażeniu Urzędu Miejskiego jest od 2019 roku przenośna rampa rolowana, która umożliwia pokonanie przeszkody w przypadku nierównej nawierzchni, schodów, itp.

PODNOŚNIK

Mamy podnośnik jezdny, z możliwością udźwigu powyżej 120 kg, przeznaczony do łatwego przenoszenia oraz transportowania osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

WÓZEK EWAKUACYJNY I SZKOLENIA

W budynkach Urzędu Miejskiego można znaleźć wózki ewakuacyjne. Przeprowadzone zostały szkolenia dla pracowników Urzędu Miasta i innych osób zainteresowanych z udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia. Wiemy, jak profesjonalnie ewakuować osoby z niepełnosprawnościami, gdy nastąpi taka konieczność lub udzielić pierwszej pomocy. Przeszkolono ponad 100 pracowników Urzędu z obsługi krzesła ewakuacyjnego, materaca ewakuacyjnego, ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami. W trakcie tych instruktaży istnieje także możliwość uczestniczenia w symulacji - doświadczenia przestrzeni Urzędu z perspektywy użytkownika z niepełnosprawnością.

Takie wózki ewakuacyjne znajdują się w lokalizacjach Urzędu przy ul. Bogusławskiego, Zapolskiej, Sukiennicach, Nowym Targu, al. Kromera, ul. Hubskiej, w Urzędzie Stanu Cywilnego, Kuźniczej.

WSPIERAMY ORGANIZACJĘ WYDARZEŃ KULTURALNYCH Z UDZIAŁEM OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Standardy Dostępności Wydarzeń Kultury i Wydarzeń.

Prowadzimy **PROGRAMY TERAPEUTYCZNE DLA DOROSŁYCH** z udziałem wyszkolonych psych terapeutów:

- zajęcia w Domach Pomocy Społecznej,
- zajęcia w hospicjum,
- zajęcia na oddziałach dziennych Szpitala Psychiatrycznego,
- zajęcia w Klubach Seniora,
- szkolenie psów asystujących (epilepsja, cukrzyca typu I).

Prowadzimy **PROJEKTY TERAPEUTYCZNE DLA DZIECI** z udziałem psych terapeutów:

- indywidualna terapia lęków i fobii,
- terapia dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
- zajęcia na oddziale dziecięcym Szpitala Psychiatrycznego,
- zajęcia w szkołach specjalnych, przedszkolach integracyjnych, szkole terapeutycznej.

Przedstawiony raport zawiera jedynie krótką charakterystykę kompleksowych działań podejmowanych w roku 2022 przez wszystkie służby i jednostki miejskie na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Dzięki realizacji programu zorganizowano szereg imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych.

Jednym z ważniejszych efektów realizacji programu „Wrocław bez barier” jest zaangażowanie osób niepełnosprawnych w wypracowywanie i wdrażanie skutecznych rozwiązań ich problemów. Służą temu konsultacje prowadzone przez władze miejskie z samymi zainteresowanymi oraz zrzeszającymi ich organizacjami pozarządowymi ramach Grupy Dialogu Społecznego ds. aktywizacji osób niepełnosprawnych. Podobnie, jak w latach ubiegłych, bardzo ważną rolę doradczą w realizacji programu odegrała Wrocławska Rada Konsultacyjna ds. Osób

Niepełnosprawnych przy Prezydencie Wrocławia oraz rekomendacje wypracowane w trakcie wielu spotkań dotyczących dostępności przestrzeni miejskiej.

Wrocław miastem dostępnym dla wszystkich - osiągnięciu tego najważniejszego celu programu, służyło wydanie WROCŁAWSKIEGO INFORMATORA MOŻLIWOŚCI I KORZYŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI - WROMIK. Publikacja powstała w partnerstwie publiczno – społecznym w ramach projektu SAMO-Dzielni, realizowanego przez Fundację „Promyk Słońca”, współfinansowanego ze środków EFS w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020 oraz budżetu Gminy Wrocław. Stanowi ona kompendium wiedzy służącej polepszeniu warunków życia osób z niepełnosprawnościami i umożliwieniu im samodzielnego i niezależnego funkcjonowania społecznego i zawodowego.

W procesie rozwijania aktywności osób z niepełnosprawnościami kontynuowana jest zatrudnienie wspomagane osób z niepełnosprawnościami.

Realizacja Programu wpływała zarówno na usamodzielnianie się osób niepełnosprawnych, ułatwiając im codzienne funkcjonowanie, jak i na kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec tego środowiska. Biorąc pod uwagę potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców Wrocławia, ich otoczenia społecznego oraz nadal istniejące zaszczości w procesie likwidacji różnorodnych barier, konieczne jest kontynuowanie podejmowanych dotychczas działań i systematyczne utrwalanie już osiągniętych rezultatów w tym zakresie.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób niepełnosprawnych we Wrocławiu	6
Tabela 2 Cele programu.....	7
Tabela 3 Zestawienie mierników oceny realizacji Programu.....	8
Tabela 4 Decyzje i orzeczenia wydane osobom po 16 roku życia w roku 2021 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.....	13
Tabela 5 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych osobom do 16 roku życia w roku 2021	13
Tabela 6 Pomoc instytucjonalna w roku 2021.....	14
Tabela 7 Domy Pomocy Społecznej w roku 2021 - liczba miejsc i średni miesięczny koszt utrzymania	15
Tabela 8 Dzielne Domy Pomocy Społecznej w roku 2021.....	16
Tabela 9 Środowiskowe Domy Samopomocy w roku 2021	17
Tabela 10 Finansowanie Środowiskowych Domów Samopomocy w latach 2011-2021.....	18
Tabela 11 Opieka całodobowa w mieszkaniu chronionym.....	19
Tabela 12 Finansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2010-2021.....	19
Tabela 13 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2011-2021	20
Tabela 14 Struktura klientów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ze względu na wiek.....	21
Tabela 15 Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2011-2021.....	22
Tabela 16 Liczba zorganizowanych wydarzeń, imprez i wyjść w domach pomocy społecznej prowadzonych przez Miejskie Centrum Usług Socjalnych w 2021 roku.....	23
Tabela 17 Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ujęciu dynamicznym w latach 2011-2021 .	23
Tabela 18 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium wykształcenia.....	24
Tabela 19 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP według kryterium stopnia niepełnosprawności.....	24
Tabela 20 Liczba kart parkingowych wydanych w roku 2021.....	24
Tabela 21 Wsparcie osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych – miejsca pobytu dostosowane do potrzeb życiowych beneficjentów	25
Tabela 22 Usługi Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego w latach 2011-2021.....	26
Tabela 23 Finansowanie rehabilitacji zawodowej i społecznej ze środków PFRON w roku 2021	26
Tabela 24 Zadania zlecane do realizacji przez fundacje i organizacje pozarządowe.....	28
Tabela 25 Realizacja programu „Aktywny Samorząd” w roku 2021.....	29

Uwaga:

Szczegółowe dane z realizacji zadań Miasta Wrocławia, można znaleźć na stronie internetowej: <http://bip.um.wroc.pl> w zakładce pn. „Sprawozdania Prezydenta z realizacji zadań”.

